



חוכן דף סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף נט.

איזה מנחות טעונות שמן ולבונה, ואיזה רק אחד מהן, ובאיזה אינם טעונות?

אינן טעונות שמן	טעונות שמן	טעונות לבונה
לחם הפנים	מנחת נדבה ¹ , מנחת כהנים, מנחת כהן משיח, מנחת עכו"ם, מנחת נדרים, מנחת העומר [מנחת שמיני למילואים]	
שתי הלחם, מנחת חוטא, מנחת קנאות	מנחת נסכים	אינן טעונות לבונה

אמר רב פפא: "כל היכא דתנן עשר תנן לאפוקי מר' שמעון", במה נחלקו?

לר' שמעון	לתנא דמשנתנו	ללשון הראשון ברש"י ²
מאפה תנור באה גם 5 חלות 5 ריקים	כל מנחה באה עשר חלות	ללשון השני ברש"י ³
יש י"א מנחות	יש עשר מנחות	

מנחות דף נט:

הנותן שמן או לבונה על מנחת חוטא, מה הדין?

כשלא יכול ללקטו	כשיכול ללקטו	שמן
חייב ופסולה	---- ⁴	לבונה
חייב ופסולה - כגון לבונה שחוקה	חייב - וכשרה כשילקטנה	

¹ ומנחה זו יכולה לבוא בכמה אופנים; סולת [שאינו אופה או מטגן אותה אלא מביא עשרון סולת ושמן ולבונה ובוללה כמו שהיא חיה וקומצה ואח"כ אופה]; מחבת; מרחשת [נותן שמן בכלי ונותן עליו סולת ושוב נותן שמן ובולל ולש בפושרים ואופה במחבת (אין לה שפה והבצק מתקשה) או במרחשת (יש לה שפה והבצק נשאר רך)]; מאפה תנור [יש בה חלות ויש בה ריקים, חלות - בולל הסולת בשמן ולש בפושרים ואופה ופותת. ובריקים - לש הסולת בפושרים ואופה ומושח הרקיקים בשמן].

² רב פפא בא לדייק ממשנתנו שהשוותה את כל המנחות לומר שכל מנחה עושה ממנה עשר חלות, ואפי' מנחת מאפה תנור עושה אותה או עשר חלות או עשר ריקים. ודלא כר"ש שחולק במנחת מאפה תנור שיכול לעשותה מחצה חלות ומחצה ריקים.

³ פי', שרב פפא בא לומר שבמשנתנו מנה התנא רק עשר מנחות שטעונות שמן ולבונה, וכן לקמן (דף עב:) גם שם נמנו דוקא עשר מנחות [והם: א' סולת, ב' מחבת, ג' מרחשת, ד' חלות, ה' ריקים, ו' כהנים, ז' כהן משוח, ח' עכו"ם, ט' נשים, י' עומר]. ואילו ר"ש מונה י"א מנחות דס"ל שבמנחת מאפה תנור יש ג' מנחות, [ולא רק שתיים: חלות וריקים], והם: או שכולה חלות - מצות, או כולה ריקים, או ה' חלות וה' ריקים.

⁴ כן אמרה הגמ' שלכן שמן אם נתן פסל משום שלא יכול לקטו. אכן כל זה אם נתנו בגופה של מנחה, אולם אם נתן את השמן בכלי בתוך כלי המנחה - לא פסלה, וכתבו הפסוקים שגם אינו עובר.



חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף נט: - המשך

מנחת חוטא שנתן בה לבונה וחשב בה מחשבת פסול כדלהלן, מה הדין?

אחר שליקט את הלבונה ⁶	קודם שליקט את הלבונה ⁵	
פיגול וחייב כרת	פסול ואין בו כרת	חוץ לזמנו
פסול ואין בו כרת	פסול ואין בו כרת	חוץ למקומו

הנותן שמן או לבונה על מנחת חוטא, באיזה שיעור פסול?

מהו שיעור המנחה - הסולת	מהו שיעור השמן / הלבונה	
כזית	ל"ק: משהו לאיכא דאמרי: איבעיא ⁷	בנתן שמן
משהו	כזית	בנתן לבונה

⁵ רש"י ס"ל שהטעם שפסול הוא משום שחשב מחשבת פסול, ומהניא מחשבת פסול גם בזמן שהיה לכאורה דחוי או מטעם "דחטאת קרייה רחמנא", או כחנן המצרי דלית ליה דחוי, או כיון שיכול לתקנו. רק שאין כרת בחוץ לזמנו, כי כדי שיחול פיגול צריך שתהיה קמיצה כזו שהיתה כשרה לולי הפיגול. אולם תוס' בד"ה ותהוי חולקים, וס"ל שלא צריך להגיע לפסול מחשבה, אלא הטעם משום שהקמיצה היתה בפסלות בשעה שהיתה עליה לבונה.

⁶ הטעם שיש כאן פיגול, משום שחזרה המנחה להכשרה הראשון. אלא שנחלקו רש"י ותוס' האם הדין הזה צריך את ג' תרוצי הגמ' דלעיל - למה חוזר להכשרו הראשון או לא צריך. פי', דרש"י פירש את קושיית הגמ' ותהוי דחוי ותרוציה, שקאי על למה פסלה מחשבה היכא שחושב קודם שליקט את הלבונה. ואילו תוס' מפרשים את קושיית הגמ' דתהוי דחוי ותרוציה, שקאי על אחר שליקט את הלבונה למה אמרה המשנה שכשרה, וכן למה אמרה הברייתא שמהניא בה מחשבת פיגול.

⁷ הלשון הראשון דרב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן דורש מלשון שימה, דאפי' כל שהו. והלשון השני שמסתפק ס"ל דאולי צריך גם בשמן שימה כמו בלבונה, ולבונה היא דוקא בכזית דהא כתיב בה לשון נתינה, ונתינה היא בכזית - דכתיב: "ונתן לכהן את הקודש", ושם הוא בענין אכילה ואין אכילה פחות מכזית. [ובתוד"ה מי הביאו עוד לימוד לזה].